



EUROPESE
COMMISSIE

Brussel, 25.11.2020
SWD(2020) 296 final

**WERKDOCUMENT VAN DE DIENSTEN VAN DE COMMISSIE
SAMENVATTING VAN HET EFFECTBEOORDELINGSVERSLAG**

bij

**Voorstel voor een
VERORDENING VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD
betreffende Europese datagovernance
(Datagovernanceverordening)**

{COM(2020) 767 final} - {SEC(2020) 405 final} - {SWD(2020) 295 final}

A. De noodzaak om actie te ondernemen
Wat is het probleem en waarom is het een probleem op EU-niveau?
Ondanks de potentiële voordelen voor de economie en de samenleving worden gegevens in de EU nog altijd maar beperkt gedeeld. Daar zijn drie belangrijke redenen voor: – weinig vertrouwen; – problemen bij het hergebruik van bepaalde overheidsgegevens en de verzameling van gegevens op altruïstische gronden; – technische belemmeringen voor het hergebruik van gegevens.
Wat is het streefdoel?
Het vertrouwen in gegevensdeling vergroten, mechanismen versterken die de beschikbaarheid van gegevens vergroten en technische belemmeringen voor hergebruik van gegevens uit de weg ruimen. Daardoor wordt de beschikbaarheid van gegevens in de economie (om nieuwe producten en diensten te ontwikkelen, voor meer efficiëntie) en in de samenleving (om maatschappelijke uitdagingen aan te pakken) ondersteund. Het initiatief wil de basis leggen voor een nieuwe, Europese manier van gegevensbeheer als alternatief voor het huidige modelplatform van bigtech-bedrijven.
Wat is de meerwaarde van EU-maatregelen (subsidiariteit)?
Als alle lidstaten dezelfde regelgeving hebben, kunnen bedrijven profiteren van de omvang van de interne markt en hun producten en diensten in de hele EU aanbieden. Bedrijven en onderzoeksorganisaties hebben onder vergelijkbare voorwaarden toegang tot gegevens uit verschillende lidstaten.
B. Oplossingen
Welke opties dienen zich aan? Is er al dan niet een voorkeursoptie? Zo niet, waarom?
De effectbeoordeling was gericht op vier actiegebieden: mechanismen voor een beter hergebruik van overheidsgegevens, maatregelen om vertrouwen in gegevensbemiddelaars te creëren, maatregelen om gegevensaltruïsme te bevorderen en de oprichting van een Europees mechanisme voor de coördinatie en sturing van horizontale beheeraspecten. In de effectbeoordeling werden voor elk gebied zachte wetgevingsopties, zoals richtsnoeren of aanbevelingen, en twee harde opties met verschillende intensiteit in overweging genomen. De conclusie was dat zachte wetgevingsmaatregelen niet het nodige vertrouwen in gegevensdeling scheppen. Zo speelt bij gegevensaltruïsme consumentenbescherming een grote rol; de doelstellingen daarvan zijn moeilijk te verwezenlijken met alleen maar zachte maatregelen. Wat het uitgebreidere hergebruik van overheidsgegevens betreft, werd zowel een gecentraliseerd als een gedecentraliseerd model in overweging genomen. Wat het scheppen van vertrouwen in gegevensbemiddelaars betreft, waren de verschillende opties het vrijwillige of verplichte karakter van een keurmerk/certificaat. Voor gegevensaltruïsme werden een vrijwillige certificeringsregeling en een stelsel van verplichte vergunningen beoordeeld. De opties voor een Europees mechanisme voor de coördinatie en sturing van horizontale beheeraspecten waren de oprichting van een onafhankelijke juridische entiteit of de vorming van een deskundigengroep door de Commissie. Voor drie actiegebieden geniet de optie met een lagere intensiteit de voorkeur. Voor gegevensaltruïsme is de optie met een hogere intensiteit echter geschikter: een verplichte vergunning die wordt afgegeven door een overheidsinstantie zou het vereiste vertrouwen in mechanismen voor gegevensaltruïsme creëren. Wat het keurmerk of certificaat voor gegevensbemiddelaars betreft, zou een verplichte regeling (hogere intensiteit) een haalbaar alternatief zijn, aangezien duidelijke regels voor activiteiten op de Europese gegevensmarkt zouden worden vastgesteld en het vertrouwen in de diensten van dergelijke bemiddelaars

zou groeien.
Hoe reageren de verschillende belanghebbenden? Wie steunt welke optie?
Overheden zijn ingenomen met de inspanningen om de overheidssector gemakkelijker te laten deelnemen aan gemeenschappelijke Europese gegevensruimten. Zij zijn voorstander van een éénloketsysteem voor het hergebruik van gegevens en van een sterkere rol van de EU in de prioritering van normen. Brancheorganisaties, waaronder kleine en middelgrote ondernemingen en bedrijfsverenigingen, beklemtonen het belang van normalisatie en interoperabiliteit en pleiten voor de invoering van een vrijwillig certificaat/keurmerk voor gegevensbemiddelaars. Academische en onderzoeksinstituten steunen een uitgebreider hergebruik van bepaalde overheidsgegevens en gegevensaltruïsme. Het grote publiek steunt een algemene gegevensstrategie en de altruïstische uitwisseling van gegevens, alsook de inzet van technische instrumenten waardoor mensen actief kunnen deelnemen aan de data-economie.
C. Effecten van de voorkeursoptie
Wat zijn de voordelen van de voorkeursoptie (indien er een voorkeur is, anders van de belangrijkste opties)?
Het voorkeurspakket zou in 2028 een rechtstreeks effect van 7,2 tot 10,9 miljard euro hebben op de data-economie van de EU. Bovendien zou het initiatief als katalysator fungeren voor het creëren van efficiëntere diensten en nieuwe producten op basis van gegevens, waaronder artificiële intelligentie. Dat zou niet alleen de data-economie, maar ook de economie en de samenleving van de EU in het algemeen ten goede komen. Het zou bijvoorbeeld bijdragen tot een hogere productiviteit van de industriële productie ter waarde van 1,3 biljoen euro tegen 2027 door middel van gegevens op het internet der dingen, en tot een jaarlijkse besparing van ongeveer 120 miljard euro in de gezondheidssector in de EU.
Wat zijn de kosten van de voorkeursoptie (indien er een voorkeur is, anders van de belangrijkste opties)?
In het rapport worden de kosten van elke maatregel voor de betrokken belanghebbenden, waaronder producenten en hergebruikers van gegevens, nauwkeurig beschreven. Voor een vrijwillig keurmerk zouden gegevensbemiddelaars bijvoorbeeld eenmalig een bedrag van 20 000 à 50 000 EUR moeten betalen.
Wat zijn de gevolgen voor kleine en middelgrote ondernemingen en voor het concurrentievermogen?
Kleine en middelgrote ondernemingen profiteren van een vereenvoudigde toegang tot overheidsgegevens. Voor nieuwe gegevensbemiddelaars zullen de potentiële uitbreiding van hun klantenbestand en de hogere inkomsten ruimschoots opwegen tegen de kosten van een certificaat/keurmerk.
Zijn er significante gevolgen voor de nationale begrotingen en overheden?
De lidstaten die nog niet beschikken over structuren om openbare gegevens beschikbaar te stellen, zullen daarvoor kosten moeten maken: per lidstaat een eenmalige kost van gemiddeld 10,6 miljoen euro en een jaarlijks bedrag van 610 000 euro voor onderhoud. Die kosten zouden echter ruimschoots worden gecompenseerd door vergoedingen en besparingen als gevolg van een grotere efficiëntie; die laatste zouden naar schatting 684 miljoen euro per jaar bedragen.
Zijn er andere significante gevolgen?
Een beter gebruik van gegevens kan leiden tot een betere gezondheid en een beter welzijn, een beter milieu, versterkte klimaatactie en efficiëntere overheidsdiensten. In de gezondheidssector kunnen gegevens bijdragen tot de ontwikkeling van betere en aangepastere behandelingen. In de mobiliteitssector zouden de gebruikers van het openbaar vervoer samen ruim 27 miljoen uur minder onderweg zijn, en kan

tot 20 miljard euro per jaar worden bespaard op arbeidskosten van bestuurders dankzij realtime navigatie. Dat verkort niet alleen de files, maar heeft ook gunstige gevolgen voor het milieu door de lagere CO₂-uitstoot en luchtverontreiniging.

Evenredigheid

Het initiatief is een faciliterend kader voor gegevensdeling in de EU. Het staat in verhouding tot de doelstellingen en laat ruimte voor aanvullende maatregelen op nationaal en sectoraal niveau.

D. Evaluatie

Wanneer wordt het beleid geëvalueerd?

Na vier jaar.